

ter quod omnia quae in eis intelligi possunt, participent.

Ad secundum dicendum, quod ex verbo illo Gregorius ostenditur, quod in illa beata visione est sufficientia ad omnia intuenda ex parte divinae essentiae, quae est medium quo videtur, per quam Deus omnia videt; sed quod non omnia videantur, est ex defectu intellectus creati, qui divinam essentiam non comprehendit.

Ad tertium dicendum, quod intellectus creatus non videt divinam essentiam secundum modum ipsius essentiae, sed secundum modum proprium, qui finitus est: unde non oportet quod ejus efficacia in cognoscendo ex visione praedicta amplietur in infinitum ad omnia cognoscendum.

Ad quartum dicendum, quod defectus cognitionis non solum procedit ex excessu, & defectu cognoscibilis super intellectum, sed etiam ex hoc quod intellectui non conjungitur id quod est ratio conjungibilis; sicut visus non videt lapidem quandoque ex hoc quod species lapidis non est ei conjuncta. Quamvis autem intellectui videntis Deum conjungatur ipsa divina essentia, quae est omnium ratio; non tamen conjungitur ei prout est omnium ratio, sed secundum quod est ratio aliquorum, & tanto plurium, quanto quisque plenius divinam essentiam intuetur.

Ad quintum dicendum, quod quando potentia passiva est perfectibilis pluribus perfectionibus ordinariis, si perfecta sit sua ultima perfectione, non dicitur imperfecta, etiam si aliqua dispositiones praecedentes ei desint. Omnis autem cognitio qua intellectus creatus perficitur, ordinatur sicut ad finem ad Dei cognitionem. Unde videns Deum per essentiam, etiam si nihil aliud cognosceret, perfectum intellectum haberet; nec est perfectior ex hoc quod aliquid aliud cum ipso cognoscit, nisi quatenus ipsum plenius videt. Unde Augustinus in V. Confess. cap. 1v. *Infelix homo qui scit omnia illa, scilicet creaturas, te autem nescit; beatus autem qui te scit, etiam si illa nesciat. Qui vero te, & illa novit, non propter illa beator, sed propter te tantum beatus.*

Ad sextum dicendum, quod speculum illud est voluntarium, & sicut se ostendet cui vult, ita in se ostendet quae vult: nec est simile de speculo materiali, in cuius potestate non est quod videatur, vel non videatur. Unde dicendum, quod in speculo materiali tam res, quam speculum videntur sub propria forma, quamvis speculum illud videatur per formam receptam, lapis vero per formam propriam resultantem in re alia: & ideo per quam rationem cognoscitur unum, & aliud. Sed in speculo increato videtur aliquid per formam ipsius speculi, sicut effectus videtur per similitudinem causae, & de converso; & ideo non oportet quod quicumque videt speculum aeternum, videat omnia quae in speculo resultant: non enim necesse est quod videns causam, videat omnes effectus ejus, nisi comprehendat causam.

Ad septimum dicendum, quod Sanctorum desiderium, quo omnia scire desiderant, implebitur ex hoc solum quod Deum videbunt; sicut desiderium eorum, quo omnia bona habere cupiunt, complebitur in hoc quod Deum habebunt. Sicut enim Deus in hoc quod habet perfectam bonitatem, sufficit affectui, & eo habito omnia bona quodammodo habentur; ita ejus visio sufficit intellectui. Joann. xlv. 8. *Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.*

(1) Al. quod similiter. (2) Al. mysteria.

Ad octavum dicendum, quod ignorantia proprie accepta in privationem sonat; & sic poena est: sic enim ignorantia est nescientia aliquorum quae sciri debent, vel quae necesse est scire. Nullus autem eorum scientia Sanctis deerit in patria. Quandoque autem ignorantia accipitur communiter pro omni nescientia; & sic Angeli, & Sancti in patria quaedam ignorabunt: unde Dionysius dicit de coel. Hierarch. cap. vii. quod Angeli a nescientia purgantur. Sic autem ignorantia non est poenitentia, sed defectus quidam. Sic autem nec est necesse quod omnis talis defectus per gloriam auferatur; sic enim etiam posset dici, quod defectus est in Lino; quod non pervenit ad gloriam Petri.

Ad nonum dicendum, quod corpus nostrum conformabitur corpori Christi in gloria secundum similitudinem, non secundum aequalitatem: erit enim clarum sicut & corpus Christi, sed non aequaliter. Et similiter anima nostra habebit gloriam ad similitudinem animae Christi, sed non ad aequalitatem: & ita habebit scientiam sicut anima Christi, sed non tantam, scilicet ut sciat omnia, sicut anima Christi.

Ad decimum dicendum, quod quamvis essentia divina sit ratio omnium cognoscibilium, non tamen conjungetur cuilibet intellectui creato, secundum quod est ratio omnium: & ideo ratio non sequitur.

Ad undecimum dicendum, quod intellectus agens est forma proportionata intellectui possibili, sicut etiam potentia materiae est proportionata potentiae agentis naturalis; ut omne quod est in potentia passiva materiae, vel intellectus possibilis, sit in potentia activa intellectus agentis, vel naturalis agentis: & ideo si intellectus agens fuerit forma intellectus possibilis, oportet quod intellectus possibilis cognoscat omnia ad quae se extendit virtus intellectus agentis. Divina autem essentia non est forma hoc modo intellectui nostro proportionata: & ideo non est simile.

Ad duodecimum dicendum, quod nihil prohibet dicere, quod post diem iudicii, quando gloria hominum, & Angelorum erit penitus consummata, omnes beati scient omnia quae Deus scientia visionis novit, ita tamen quod non omnes omnia videant in essentia divina; sed anima Christi ibi plene videbit omnia, sicut & nunc videt; alii autem videbunt ibi plura, vel pauciora secundum gradum quo Deum cognoscent; & sic anima Christi de his quae praeter alios videt in Verbo, omnes alias illuminabit: unde dicitur Apoc. xxi. quod claritas Dei illuminat civitatem beatorum, & lucerna ejus est agnus: (1) & similiter Angeli superiores illuminabunt inferiores, non quidem nova illuminatione, ut scientia inferiorum per hoc augeatur, sed quadam continuatione illuminationis; sicut si intelligatur quod sol quiescens illuminat aera; & ideo dicitur Dan. xii. 3. quod qui ad justitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellae in perpetuas aeternitates. Praelatio autem ordinis dicitur cessatura quantum ad ea quae nunc circa nos per eorum ordinata (2) ministeria exercentur, ut patet etiam per Glossam ibidem.

SOLUTIO. Respondens dilectionem, dicitur Deum videri in gloria. AR. non est. (1) non est. (2) non est.

ARTICULUS VI.

Utrum aliquis intellectus creatus ex propriis naturalibus possit Deum per essentiam videre.

I. P. quest. xii. art. 4. III. contra Gent. cap. lxi. de ver. quest. 11. art. 3. & 1. 2. quest. v.

1. Ad sextum sic proceditur. Videtur quod aliquis intellectus creatus ex propriis naturalibus possit Deum per essentiam videre. Secundum enim multorum opinionem, Angeli in solis naturalibus creati sunt. Sed Angeli in principio suae creationis viderunt res in Verbo, ut dicit Augustinus super Gen. ad litteram, Lib. II. cap. viii. & haec dicitur (3) eorum cognitio matutina. Ergo aliquis intellectus creatus ex propriis naturalibus Deum per essentiam videre potest.

2. Praeterea. Boni Angeli, & mali non communicant nisi in naturalibus. Sed Angeli mali vident Deum per essentiam: quod patet ex hoc quod habetur Job 1. & 11. *Cum assisterent filii Dei, affuit etiam inter eos Satan.* Assistentes autem nominantur Angeli secundum Gregorium, Lib. I. Moral. cap. 11. & 111. qui intima contemplatione perficiuntur. Ergo Angeli ex propriis naturalibus Deum per essentiam videre possunt.

3. Praeterea. Ille qui potest videre illud quod est minus intelligibile, potest videre illud quod est magis intelligibile, ut Commentator dicit in III. de anima, comm. vii. Sed divina essentia est magis intelligibilis quam ista materialia, quae non sunt intelligibilia, nisi quia nos facimus ea esse intelligibilia; ipse autem Deus, cum omnino sit a materia immunis, per seipsum est intelligibilis. Cum ergo nos videamus ex propriis naturalibus creaturas materiales, videtur multo fortius quod ex propriis naturalibus Deum per essentiam videre possimus; & praecipue hoc videtur de Angelis.

4. Praeterea. Ut dicitur in III. de Anima, text. 111. *sicut habet se visus ad visibile, ita se habet intellectus ad intelligibile.* Sed visus non impeditur a visione nisi aliquo quatuor modorum. Uno modo propter corruptionem visus, scilicet quando est aliqua macula in pupilla: quod non potest dici de intellectu angelico etiam in statu naturalium, quia sunt specula munda, & clarissima, ut Dionysius dicit in iv. cap. de div. Nom. Alio modo propter absentiam visibilis: nec hoc potest dici in proposito, quia Deus est praesens omni intellectui, quia omnia implet. Tertio modo ex hoc quod visibile non est visibile in actu, sicut colores in tenebris: non enim fiunt visibiles actu nisi per lucem: quod etiam in proposito dici non potest, quia ipse Deus per seipsum visibilis est, cum sit lux intelligibilis, ut patet Joan. 1. Quarto modo per excellentiam objecti, quod corrumpit sensum: nec hoc in proposito locum habet: excellentiae enim intelligibilium non corrumpunt intellectum, sicut excellentiae sensibilium corrumpunt sensum, ut dicitur in III. de Anima, text. vii. Ergo nihil est quod impediatur, quin aliquis intellectus creatus ex propriis naturalibus Deum videre possit per essentiam.

5. Praeterea. Unumquodque cognoscitur per suam similitudinem. Sed Angelus secundum propriam naturam est expressa similitudo ipsius Dei, ut dicit Dio-

In IV. Sent. Tom. V. (3) Al. rerum. (4) In editis deest non. (5) Vulgata, erit.

nysius in iv. cap. de div. Nom. quod Angelus est *imago Dei, manifestatio oculi luminis*, scilicet divini. Ergo Angelus per propriam naturam potest Deum per essentiam videre.

6. Praeterea. In Lib. de causis, pros. x. dicitur, quod omnis intelligentia intelligit quod est supra se, in quantum est causatum ab eo. Sed quilibet intellectus creatus secundum naturam suam est causatus a Deo. Ergo secundum sua naturalia potest Deum per essentiam videre.

7. Praeterea. Ad immensitatem divinae liberalitatis pertinet ut creaturae communicet omne id cuius ipsa est capax. Sed creatura est capax hujus muneris quod ex propriis naturalibus Deum per essentiam videre possit: ad hoc enim quod Deum per essentiam videat potest pertingere per lumen gloriae; quod quidem lumen sicut est natura superadditum, ita posset esse a Deo natura inditum. Ergo alicui creaturae est collatum quod ex propriis naturalibus pertingat ad videndum Deum per essentiam.

8. Praeterea. Commentator dicit in principio IX. Metaph. II. Metaph. comm. 1. in fine, quod si aliquid esset intelligibile, a nullo intellectu intellectum, illud intelligibile esset frustra. Sed absurdum est dicere, quod divina essentia sit frustra intelligibilis. Ergo aliquis intellectus per suam naturam potest ipsam videre.

Sed contra Rom. vi. 23. dicitur: *Gratia Dei vita aeterna.* Sed videre Deum per essentiam est vita aeterna, ut patet Joan. xvii. 3. *Hac est vita aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.* Ergo ad videndum Deum per essentiam non potest perveniri nisi per gratiam.

Praeterea. Ad illud quod reddiit charitati in praemium, non potest perveniri per naturalia, cum etiam ipsa charitas sit supra naturam. Sed visio Dei per essentiam redditur charitati in praemium, ut patet Joan. xiv. 21. *Si quis diligit me, diligetur a Patre meo, & ego manifestabo ei meipsum.* Ergo ad videndum Deum per essentiam (4) non potest ex propriis naturalibus intellectus creatus pervenire.

Praeterea. Natura cum gratia est fortior quam natura solum. Sed Sancti in limbo existentes, quamvis gratiam habent, non viderunt Deum per essentiam: unde in eorum persona dicitur Tob. v. 12. *Quale mihi gaudium (5) est, qui in tenebris sedeo, & lumen caeli non video?* Ergo multo minus ex puris naturalibus aliquis ad hoc pertingere potest.

Praeterea. Secundum ordinem effectuum est & ordo causarum: nobilioris enim effectus nobilior est causa. Sed inter omnia quae possunt purae creaturae praestari, hoc est maximum, ut Deum per essentiam videat. Ergo hujus causa non potest esse natura, sed solum Deus, qui est summa omnium causa.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod ad hoc quod intellectus Deum per essentiam videat, oportet quod essentia divina uniatur intellectui nostro quodammodo ut forma intelligibilis. Forma autem non conjungitur perfectibili, nisi quando perfectibile habet dispositiones quibus efficitur susceptivum talis formae; sicut corpus non uniatur animae, nisi quando in corpore sunt dispositiones convenientes ad animam suscipiendam. Unde oportet ad hoc quod intellectus uniatur essentiae divinae modo praedicto, quod sit in eo

Xx ali-

aliquid per modum dispositionis, præparans ipsum ad unionem prædictam; & hoc est lumen quo intellectus perficitur ad videndum Deum per essentiam divinam. Hæc autem dispositio non potest esse naturalis alicui creato intellectui: ultima enim dispositio ad formam secundum eandem rationem recipitur in perfectibili, & forma ipsa; ita quod si unum est naturale, & aliud: quia perfectibile per ultimam dispositionem ad formam contingit ipsam formam. Forma autem, quæ est divina essentia, omnem facultatem, & capacitatem naturalem excedit. Potentia enim, & proprius ejus actus semper accipiuntur in eodem genere: unde potentia, & actus dividunt quodlibet genus entis, ut patet in III. Phys. text. 111. & ideo facultas, sive potentia creaturæ non se extendit nisi ad sui generis formam: & sic essentia divina, quæ est extra omne genus, excedit naturalem facultatem cujuslibet intellectus creati: & ideo dispositio ultima, quæ est ad unionem intellectus cum tali essentia, excedit omnem facultatem naturæ: unde non potest esse naturalis, sed supra naturam: & ista dispositio est lumen gloriæ, de quo dicitur ibi Psalm. xxxv. 10. *In lumine tuo videbimus lumen.* Secundum autem naturalem facultatem potest intellectus creatus pervenire ad cognitionem Dei per formas creatas ei inditas, vel acquisitas; sed hæc cognitio (6) non est visio ejus per essentiam, sicut ex dictis patet: nec per eam scitur quid est, sed solum quia est, & quid non est.

Ad primum ergo dicendum, quod Angeli in prima sua conditione non viderunt Verbum per essentiam; viderunt tamen per similitudinem creatam, quæ est ipsa natura eorum, quæ est Dei similitudo; & hoc, sive ponantur creati in gratia, sive non, dummodo non ponantur creati in gloria: unde & cognitio vespertina qua seipsos cognoverunt in propria natura, præcessit in eis cognitionem matutinam, qua cognoscunt res in Verbo: quod patet ex hoc quod primus dies habet vespere sine mane.

Ad secundum dicendum, quod diabolus non dicitur Deo assistisse, quasi ipsum per essentiam viderit, sed quia à Deo visus est, & ad eum Dei providentia se extendit, sicut ad bonos Angelos, per modum quo dicitur, illa nobis præsto esse quæ nostræ providentiæ subjacent: unde æquivoce sumitur assistere.

Ad tertium dicendum, quod aliquid potest esse per se magis intelligibile, quod tamen est minus intelligibile intellectui alicui: quod de nostro intellectu manifeste apparet. Facultas enim intellectus nostri determinatur ad formas sensibiles quæ per intellectum agentem fiunt intellectæ in actu, eo quod phantasmata hoc modo se habent ad intellectum nostrum sicut sensibilia ad sensum, ut dicitur in III. de Anima, text. xxx. & ideo oportet quod in omne illud quod intellectus noster intelligit, naturaliter manuducatur per formas sensibiles, ut etiam Dionysius dicit de div. Nom. cap. 1. & quia substantiæ separate, quæ sunt per se maxime intelligibiles, excedunt genus formarum sensibilibus; ideo intellectus noster invenitur debilis ad cognitionem earum: propter quod dicit in II. Metaph. lect. 1. D. Thom. quod intellectus noster se habet ad manifestissimam naturam, sicut oculus nocturæ ad solem. Facultas autem naturalis intellectus angelici, quamvis non sit determinata ad formas sensibiles, est tamen determinata ad formas creatas quæ sunt sui generis: & ideo sicut intellectus noster deficit à cognitione substantiarum separatarum; ita & multo amplius deficit intellectus angelicus secundum

(6) Al. dicit non.

dum suam facultatem naturalem à visione Dei per essentiam. Dicitur autem Commentatoris intelligitur de intelligibilibus creatis.

Ad quartum dicendum, quod intellectus creatus non impeditur ad hoc quod naturaliter possit Deum per essentiam videre ex defectu divinæ essentiæ, quod de se non sit intelligibilis in actu, sed ex parte ipsius intellectus creati. Primo propter defectum ipsius intellectivæ virtutis creatæ, cujus naturalis facultas est determinata ad ens creatum. Hic tamen defectus aliter est in Angelo, & in homine, secundum sua naturalia considerando eos. In intellectu enim Angeli non invenitur aliquis defectus secundum rationem sui generis, sed secundum comparisonem ad intellectum qui est extra genus suum, scilicet divinum: habet enim omnem perfectionem quæ debetur generi intellectus, in quo non continetur nisi intellectus creatus: intellectus enim increatus est extra genus. Sed intellectus humanus patitur defectum etiam secundum rationem sui generis: quia in eo est lux intelligibilis obumbrata: unde dicit Isaac, quod ratio oritur in umbra intelligentiæ. Secundo propter absentiam intelligibilis. Quamvis enim divina essentia sit cuilibet rei præsens, non tamen est præsens cuilibet intellectui, ut forma intelligibilis: quod tunc solum accidit quando in intellectu est dispositio sufficiens ad hoc quod sit unibilis divinæ essentiæ ut formæ intelligibili. Tertio propter excessum claritatis divinæ essentiæ supra formam qua intellectus creatus naturaliter intelligit: & sic per consequens deficit intellectus creatus à videndo Deum per essentiam, quamvis immensitas divinæ essentiæ intellectum non corrumpat, sed magis confortet.

Ad quintum dicendum, quod ad cognoscendum Deum per aliquam similitudinem creatam potest intellectus creatus ex suis naturalibus pervenire; sed hæc cognitio non est visio Dei per essentiam, ut supra probatum est.

Ad sextum dicendum, quod effectus retinet similitudinem suæ causæ, & ex hoc sequitur quod intelligentia naturaliter cognoscat causam suam ex similitudine ejus quam habet; sed hoc non est videre Deum per essentiam, ut dictum est.

Ad septimum dicendum, quod non quidquid superadditur creaturæ, potest esse de constitutione naturæ ipsius. Illud enim quod ad proprietatem naturæ superioris pertinet, non potest communicari inferiori naturæ, ut illud naturaliter habeat, nisi transferatur in superiorem naturam; sicut diaphano non potest communicari ut absente lucido, luceat, nisi ipsum lucidum fiat, quamvis lumen ei à corpore lucido communicetur. Determinari autem ad formam intelligibilem increatam est proprietas intellectus increati: & ideo lumen illud per quod intellectus unitur formæ intelligibili increatæ, communicari potest intellectui creato, sed non ut ipsum lumen naturaliter habeat, nisi in naturam intellectus increati transferatur; quod est impossibile.

Ad octavum dicendum, quod etiam si nullus intellectus intelligeret divinam essentiam nec per naturam, nec per gratiam, divina essentia non esset frustra intelligibilis: tum quia ipsa seipsam intelligit: tum quia non est propter aliud: frustra autem non habet locum nisi in his quæ propter aliud sunt, ad quod non pertingunt.

Ad nonum dicendum, quod etiam si nullus intellectus intelligeret divinam essentiam nec per naturam, nec per gratiam, divina essentia non esset frustra intelligibilis: tum quia ipsa seipsam intelligit: tum quia non est propter aliud: frustra autem non habet locum nisi in his quæ propter aliud sunt, ad quod non pertingunt.

ARTICULUS VII.

Utrum Deus in statu viæ possit per essentiam videri.

I. P. q. xii. art. 2. III. cont. Gent. cap. lxxvii. de verit. q. x. art. 11. & quodl. 1. art. 1.

1. Ad septimum sic proceditur. Videtur quod Deus in statu viæ possit per essentiam videri. Quia dicitur Isai. vi. 1. *Vidi Dominum sedentem super solium excelsum, & elevatum: & plena erat omnis terra majestate ejus, & Seraphim clamabant.* Sed ille cujus majestate omnis terra impletur, est ille qui essentialiter est Deus. Ergo Isaias vidit Deum per essentiam in statu viæ existens.

2. Præterea. Videre Deum facie ad faciem, est videre Deum per essentiam, ut patet I. Corinth. xiiii. sic enim beatam visionem Apostolus nominat. Sed Jacob in statu viæ existens vidit Deum facie ad faciem: unde dicit Gen. xxxii. 30. *Vidi Dominum facie ad faciem, & salva facta est anima mea.* Ergo aliquis in statu viæ potest videre Deum per essentiam.

3. Præterea. Job xlii. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te.* Visus autem est de rebus presentibus, auditus autem de absentibus. Ergo postquam Job cognoverat Deum quasi absentem per auditum, adhuc in hac vita existens vidit Deum quasi præsentem per essentiam.

4. Præterea. De Moyse dicitur Num. xii. 8. *Palam, & non per ænigmata videt Deum.* Sed omnis visio Dei est vel per ænigma, vel per essentiam, ut patet I. Corinth. xiiii. Ergo Moyses in statu viæ existens, vidit Deum per essentiam.

5. Præterea. II. Corinth. xii. super illud: *Raptum hujusmodi usque ad tertium cælum,* dicit Glossa ex Augustino XII. sup. Gen. ad litt. cap. xxviii. quod Deus ostendit Apostolo vitam, in qua videndus est in æternum; & ita ad hoc raptus est Apostolus ut ipsum Deum in se, non in aliqua figura videret: & infra dicitur, quod in tertio ordine Angelorum sunt Throni, Cherubim, & Seraphim, qui vicini Deum contemplantur; ad quorum similitudinem Deum vidisse dicitur Apostolus. Ex quibus omnibus aperte ostenditur quod ipse vidit Deum per essentiam; & sic idem quod prius.

6. Præterea. Secundum Augustinum XII. super Gen. ad litteram, cap. xxxi. visione intellectuali videntur ea quæ sunt in anima per sui essentiam. Sed visio intellectualis est de rebus ipsis intelligibilibus non per aliquas similitudines, sed per suas essentias, ut ipse dicit. Ergo cum Deus per suam essentiam sit in anima viatoris, videtur quod per essentiam suam ipsum videat.

7. Præterea. Affectus magis est corruptus per peccatum quam intellectus: quia peccatum in voluntate est, ut dicit Augustinus Lib. I. Retract. cap. xv. Sed affectus potest immediate diligere Deum in statu viæ. Ergo & intellectus potest immediate videre Deum.

8. Præterea. Omne illud immediate videtur per intellectum ad quod intellectus se convertit sine hoc quod convertatur ad aliquid aliud. Sed intellectus viatoris potest converti ad Deum sine hoc quod convertatur ad aliquid aliud. Ergo intellectus viatoris potest immediate videre Deum.

In IV. Sent. Tom. V.

(1) Al. corruptibili. (2) Nicolai: & rursum ibi Glossa.

Ex Edit. P. Nicol. (a) Lib. de spiritu, & anima cap. xi. hæc habentur; *Mentem dicimus ita factam ad imaginem Dei, ut nulla interposita natura ab ipsa veritate formetur.* Augustini tamen non est hic Liber. (1)

9. Præterea. Illud per quod judicamus de aliquibus, oportet esse nobis magis notum quam illa. Sed secundum Augustinum in Lib. de vera relig. cap. xxx. secundum veritatem increatam de omnibus judicamus, ipsam de omnibus consulentes etiam in statu viæ. Ergo ipsam veritatem videmus. Sed veritas increata est divina essentia. Ergo in via Deum per essentiam videre possumus.

10. Præterea. Propter quod unumquodque, & illud magis, I. Post. cap. 11. Sed omnia quæ cognoscimus, cognoscimus per lumen divinum, quod est ipsa divina essentia: quia, ut dicitur in Lib. de spiritu & anima, cap. xii. mens nostra in actum cognitionis exire non potest, nisi divino lumine perfundatur. Ergo ipsum Deum per essentiam videmus magis quam aliquid aliud.

11. Præterea. Secundum Augustinum (a) Lib. VII. super Gen. ad litteram cap. xiiii. mens nostra à Deo nulla interposita creatura formatur. Sed in omni mediata visione aliquid interponitur. Ergo & in hac vita mens nostra immediate videt Deum.

12. Præterea. Per quamlibet scientiam speculativam cognoscitur de subiecto quid est. Sed Deus in aliqua scientia speculativa est subiectum, vel saltem in parte alicujus scientiæ, sicut in Theologia, & in Metaphysica, quæ etiam de Deo est, ut patet in principio Metaph. Ergo per aliquam scientiam speculativam scitur de Deo quid est: & hoc est videre ipsum per essentiam. Ergo cum omnes scientias speculativas possimus habere in via, Deum in statu viæ per essentiam videre possumus.

13. Præterea. Nihil impeditur nisi à suo contrario. Sed corruptio corporis non contrariatur dispositioni intellectus, cum non sint in eodem. Ergo dispositio intellectus non impeditur per corporis corruptionem. Sed anima in corpore (1) incorruptibili existens videbit Deum per essentiam. Ergo & corpori corruptibili juncta potest Deum per essentiam videre.

Sed contra est quod dicitur Exod. xxxi. 20. *Non videbit me homo, & vivet:* Glossa Gregorii Lib. XVIII. Moral. cap. xxviii. *Quamdiu hic mortaliter vivitur, videri per quasdam imagines Deus potest, sed per ipsam naturam suam speciem non potest.*

Præterea. Joan. 1. 18. dicitur: *Deum nemo vidit unquam:* Glossa Augustini: *Nemo purus homo vivens in hoc corpore videt Deum ut est.*

Præterea. II. Corinth. v. 6. *Quamdiu sumus in corpore, peregrinamur à Domino: per fidem enim ambulamus, & non per speciem:* (2) Glossa: *Homini vitam mortalem adhuc agenti non potest contingere ut dimoto, atque omni discusso nubilo phantasiarum, corporalium serenissima incommutabilis veritatis luce potiatur.*

Præterea. Esse viatorem, & comprehensorem est solius Christi. Sed quicumque videt Deum per essentiam, est comprehensor. Ergo nullus alius à Christo adhuc viator existens, potest Deum per essentiam videre.

Præterea. Posita causa ponitur effectus. Sed causa quare anima beata sit, est divina visio ut ex dictis patet. Si ergo aliquis in statu viæ Deum per essentiam videat, in statu viæ erit beatus; quod est absurdum.